

Palvelu- ja viljelijäpakkaukset

Päivitetty 25.2.2025

Palvelu- ja viljelijäpakkaukset

Kuka palvelu- ja viljelijäpakkauksen raportoi?

1.1.2024 alkaen **palvelu- ja viljelijäpakkausten tuottajavastuu siirtyi palvelu- ja viljelijäpakkauksen maahantuojalle tai valmistajalle Suomessa.**

Palvelu- ja viljelijäpakkauksia eivät enää vuoden 2024 pakkaustietojen raportoinnista alkaen raportoi pakkausten täyttäjät, vaan tyhjän pakkauksen valmistajat tai maahantuojat.

Tämä koskee kaikkia pakkaustietojen raportoinnissa käytettäviä ilmoituslomakkeita, eli palvelu- ja viljelijäpakkausten raportoinnista vastaa aina tyhjän palvelu- ja viljelijäpakkauksen valmistaja Suomessa tai maahantuoja Suomeen. Esimerkiksi kahvilassa tarjottavan take-away-kahvimukin (palvelupakkaus) raportoi mukin maahantuoja tai valmistaja, ei mukiin kahvia pakkaava kahvilayritys.

Huom! Palvelupakkaukset ja viljelijäpakkaukset määritellään eri tavalla ja niitä koskevia ohjeita ei voi välttämättä soveltaa ristiin. Esimerkiksi palvelupakkausta koskevaa ohjetta ei voi soveltaa suoraan koskemaan viljelijäpakkauksia tai toisinpäin.

Pakkaustiedot raportoidaan extranetissä:

Mitä ovat PALVELUPAKKAUKSET? 1/2

Palvelupakkauksia ovat pakkaukset, joita käytetään elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden pakkaamiseen myyntipaikalla suoraan kuluttajalle.

Niitä ovat esim. ostoskassit, hevi-pussit, take away -annosten ja -juomien pakkaukset, irtomyyntinä myytävien leivonnaisten pakkaukset sekä esim. kasvisten tai liha- ja kalatuotteiden pakkaamiseen myyntipaikalla käytettävät kääreet ja pussit.

Palvelupakkaus täytetään samassa kiinteistössä kuin missä tuote myydään kuluttajalle, esim. kahvilassa tai kaupassa. Palvelupakkauksia eivät siis ole ennalta jossakin muualla pakattujen tuotteiden pakkaukset, esim. salaattit, jotka on pakattu keskuskeittiössä ja toimitettu kauppaan myyntiin.

Palvelupakkauksia käytetään erityisesti vähittäiskaupassa ja ravitsemusalalla, mutta myös muussa palvelutoiminnassa (mm. parturi-kampaamot ja pesulat), teollisuudessa (mm. leipomomyymälät) sekä kulttuuri- ja viihdealalla (mm. museot ja liikuntakeskukset).

Palvelupakkaukset on tyypillisesti valmistettu paperikuiduista, muovista ja alumiinista.

Pääsääntöisesti tarkastellaan sitä, **mihin tarkoitukseen pakkaus on valmistettu**. Jos pakkaus on valmistettu jätelain mukaiseksi palvelupakkaukseksi, tulee valmistajan tai maahantuojan raportoida kyseiset pakkaukset. Huom! normaalisti tavanomaisena pakkauksena raportoitava pakkaus ei muutu palvelupakkaukseksi, vaikka siihen pakataan tuotteita kuluttajalle myyntipaikalla. Esimerkiksi verkkokauppaa varten suunnitellun pakkauksen käyttäminen palvelutiskissä pakkaamiseen ei muuta verkkokaupapakkausta palvelupakkaukseksi.

Kuljetuspakkaukset eivät ole palvelupakkauksia.

Mitä ovat PALVELUPAKKAUKSET? 2/2

Onko verkkokaupan pakkaukset palvelupakkauksia?

Tavallinen verkkokauppaostosten pakkaaminen ei ole palvelupakkaamista. Verkkokauppatuotteiden toimituksia varten suunnitellun pahvilaatikon tai muovipussin tuottaja on pakkaaja. Jos yritys kuitenkin käyttää verkkokaupassa palvelupakkaukseksi suunniteltuja ostoskasseja (vastaavia ostoskasseja tarjotaan kivijalkaliikkeen kassalla kuluttajille), luokitellaan myös verkkokaupassa käytettävä ostoskassi tällöin palvelupakkaukseksi.

Onko lähettipalvelun tai vastaavan käyttämät pakkaukset palvelupakkauksia?

Jos kuluttajalle toimitettavat tuotteet on pakattu palvelupakkauksiksi suunniteltuihin pakkauksiin esim. pizzalaatikkoon, take away – rasiaan tai paperikassiin, niin kaikki nämä pakkaukset katsotaan tässäkin tapauksessa palvelupakkauksiksi, vaikka varsinainen fyysinen palvelutilanne tapahtuu kuluttajan kotona eikä myyvän yrityksen kiinteistössä.

Onko rautakaupan käyttämät pakkaukset kuluttajalle, esim. irtopuutavaran pakkaamiseen käytetty lava, pannat tai kiristekalvo, palvelupakkauksia?

Tässäkin tarkastellaan mihin tarkoitukseen pakkaus on valmistettu. Kuormalavat, muovipannat tai kiristekalvo eivät ole tyypillisiä palvelupakkauksia, eikä niitä ole ensisijaisesti suunniteltu palvelupakkauskäyttöön, jolloin tavanomaisena pakkauksena raportoitava pakkaus ei muutu palvelupakkaukseksi. Kuormalavat, muovipannat ja kiristekalvo ovat myös kuljetuspakkauksia ja kuljetuspakkaukset eivät ole palvelupakkauksia.

Onko juoma-automaattien mikit palvelupakkauksia?

Jos juoma-automaattien (esim. kahvi- tai vesiautomaatti) yhteydessä tarjottavat mikit ostetaan samalta palveluntarjoajalta kuin automaatista tuleva juoma, kyseessä on palvelupakkaus, jonka raportoinnista vastaa tyhjän pakkauksen valmistaja Suomessa tai maahantuojaja Suomeen. Jos mikit ostetaan eri toimittajalta kuin automaatin juoma, kyseessä on tyhjänä loppukäyttäjille myytävä juomamuki, ei palvelupakkaus.

Huom! Yllä oleva koskee esimerkiksi yritysten taukotiloissa sijaitsevia kahviautomaatteja. Kahviloissa ja ravintoloissa tarjottavat mikit ovat aina palvelupakkauksia.

Mitä ovat VILJELIJÄPAKKAUKSET? 1/3

Viljelijäpakkauksia ovat maatilalta ulos myytäviksi tarkoitettujen käsittelemättömien maatalous- ja puutarhatuotteiden pakkaukset, joita maatalous- ja puutarhatalousyritykset käyttävät.

Käsittelemättömiksi maatalous- ja puutarhatuotteiksi katsotaan tuotteet, joille on tehty ainoastaan yksinkertaista fyysistä käsittelyä eli ns. kauppakunnostamista, joka ei merkittävästi muuta tuotteen luonnetta (esim. pesu, lehtien poisto, lajittelu tai muu vastaava yksinkertainen fyysinen käsittely). Viljelijäpakkauksina ei siis pidetä sellaisia maatalous- ja puutarhatalousyrittäjien käyttämiä pakkauksia, joita käytetään käsiteltyjen maatalous- ja puutarhatuotteiden pakkaamiseen.

Käsittelyksi katsotaan esimerkiksi tuotteen kuivaaminen (lukuun ottamatta viljan kuivausta), jauhaminen, murskaaminen, kuoriminen, pakastaminen, kypsentyminen, paloittelu, eläintuotannon jatkojalostus teurastuksesta alkaen, siementen peittäminen sekä munien pakkaaminen kananmunapakkaamossa, jossa leimataan kananmunia ja/tai pakataan kananmunia loppukuluttajille ja suurtilouksille.

Viljelijäpakkauksia ovat myös maatalous- ja puutarhatalousyrityksen käyttämät ryhmä- ja kuljetuspakkaukset, kun niihin pakataan viljelijäpakkauksen määritelmän mukaisia tuotteita. Esimerkiksi, jos muoviset mansikkarasiat pakataan pahvilaatikkoon ja pahvilaatikot puiselle kuormalavalle, ovat kaikki näistä viljelijäpakkauksia.

HUOM! Elintarviketeollisuuden, tukkukaupan tai pakkaamon käsittelemättömien maatalous- ja puutarhatuotteiden pakkaamiseen käyttämiä pakkauksia ei katsota viljelijäpakkauksiksi. Näiden osalta pakkaava yritys on tuottajavastuuvollinen.

Mitä ovat VILJELIJÄPAKKAUKSET? 2/3

Mikä katsotaan määritelmän mukaiseksi “maatilalta ulos myynniksi”?

Kaikki maa- ja puutarhatalousyrityksen itse tekemä myynti (paikasta riippumatta), oli se sitten suoraan kuluttajalle, kaupan keskusliikkeelle, lähikauppaan tai tukkuun on määritelmän mukaista maatilalta ulos myyntiä. Jos tuotteet myydään elintarviketeollisuudelle, tukkuun tai pakkaamoon, viljelijäpakkauksia ovat kaikki pakkaukset, jotka maa- ja puutarhatalousyritys on itse pakannut tuotteiden ympärille. Siitä eteenpäin elintarviketeollisuuden, tukun tai pakkaamon lisäämät pakkaukset eivät ole viljelijäpakkauksia.

Miten ”pakkaamo”, jonka käyttämät pakkaukset eivät ole viljelijäpakkauksia, määritellään?

Pakkaamo ostaa tuotteita muilta maa- ja puutarhatalousyrityksiltä ja omistaa tuotteet niiden pakkaushetkellä.

Voiko maa- ja puutarhatalousyritys harjoittaa tukkukauppaa tai toimia pakkaamona ja samaan aikaan osa yrityksen käyttämistä pakkauksista määriteltäisiin viljelijäpakkauksiksi?

- Jos maa- ja puutarhatalousyritys pakkaa vain omia, käsittelemättömiä tuotteita → viljelijäpakkauksia.
- Jos maa- ja puutarhatalousyritys pakkauttaa esim. naapuritilalla omia käsittelemättömiä tuotteita ja ottaa ne takaisin itselle myyntiin → viljelijäpakkauksia.
- Jos maa- ja puutarhatalousyritys pakkaa omat tuotteet ja ostaa myös muualta samaa tuotetta kohtuullisen määrän (määrä ei kuitenkaan saa ylittää omaa tuotantomäärää) → viljelijäpakkauksia.
- Jos ulkopuolinen pakkaamo ostaa käsittelemättömiä tuotteita monista paikoista, ilman omaa tuotantoa → pakkaukset **eivät ole** viljelijäpakkauksia.
- Jos maa- ja puutarhatalousyritys pakkaa omien tuotteidensa lisäksi merkittäviä määriä muilta ostamiaan vastaavia tuotteita tai jos se ostaa pakattavaksi muita tuotteita kuin se itse viljelee, kyseessä on pakkaamo. → pakkaukset **eivät ole** viljelijäpakkauksia.

Mitä ovat VILJELIJÄPAKKAUKSET? 3/3

Voiko maa- ja puutarhatalousyrityksellä olla samaan aikaan pakkauksia jotka määritellään viljelijäpakkauksiksi ja osa pakkauksista olisi ns. normaaleja pakkaajan raportointivastuulla olevia ei-viljelijäpakkauksia?

Kyllä, esim. tilanteessa jossa sama maa- ja puutarhatalousyritys pakkaa ja myy ulos omia käsittelemättömiä maatalous- tai puutarhatuotteita (viljelijäpakkauksia) sekä pakkaa jalostettuja tuotteita (ei-palvelupakkauksia).

Ovatko maa- ja puutarhatalousyrityksen käyttämät ryhmä- ja kuljetuspakkaukset myös viljelijäpakkauksia, jos niissä kuljetettavat myyntipakkaukset ovat viljelijäpakkauksia?

Kyllä ovat, mikäli muut viljelijäpakkauksen määritelmän ehdot täyttyvät.

Ovatko puutarhalla pakattujen kukkien, puiden ja pensaiden pakkaukset viljelijäpakkauksia?

Kyllä ovat, mikäli niille on tehty ainoastaan yksinkertaista fyysistä käsittelyä, niin sanottua kauppakunnostamista, joka ei merkittävästi muuta tuotteen luonnetta. Tällaisia toimia olisivat esimerkiksi pesu, lehtien poisto, lajittelu ja muu vastaava fyysinen käsittely.

Onko lihan pakkaaminen viljelijäpakkaamista?

Teurastuksen jälkeinen jatkojalostus ei kuulu viljelijäpakkaamisen piiriin. Teurastuksen vaiheita ovat tainnutus, verenlasku, suolistaminen ja paloittelu, joten tästä eteenpäin jatkojalostettujen tuotteiden pakkaukset eivät voi olla viljelijäpakkauksia. Jotta kyseessä olisi viljelijäpakkaus, myös muiden kriteerien on täytyttävä, eli kyseessä on oltava maatilalta ulos myytävien tuotteiden pakkaaminen (esim. tilateurastamon tuotteiden pakkaaminen).

Onko kalojen pakkaaminen viljelijäpakkaamista?

Kalastusta tai kalankasvatusta harjoittavan toimijan käyttämät pakkaukset ovat viljelijäpakkauksia, kun kalat pakataan perkaamattomina tai perattuina. Jatkojalostettujen tuotteiden pakkaukset eivät ole viljelijäpakkauksia.

Palvelu- ja viljelijäpakkausten toimitusketju

Entä jos emme tiedä, mihin käyttöön valmistamamme tai maahantuomamme pakkaukset päätyvät?

Pakkausten valmistajien ja maahantuojien voi olla haastavaa tietää, mihin käyttöön pakkaukset ketjun loppupäässä päätyvät. Se, onko tietty pakkaus palvelu- tai viljelijäpakkaus tai esimerkiksi SUP-pakkaus, ei riipu pelkästään pakkauksesta itsestään, vaan siitä, mitä pakkaukseen pakataan. Valmistajalla tai maahantuojalla on kuitenkin velvollisuus selvittää pakkausten käyttöä toimitusketjussa, jotta pakkaustietojen raportointi onnistuu ja jotta pakkauksista maksettavat tuottajavastuumaksut kohdistuvat oikealle yritykselle.

Kun yritys valmistaa tai maahantuo pakkauksia, joita tyypillisesti käytetään palvelupakkauksena tai viljelijäpakkauksena, pakkaukset myös raportoidaan palvelupakkauksena tai viljelijäpakkauksena, ellei valmistaja tai maahantuoja pysty osoittamaan, että pakkaukset menevät muuhun käyttöön. Esimerkiksi palvelupakkausten valmistaja tai maahantuoja myy osan kyseisistä pakkauksista teollista pakkaamista varten, voi toimija jättää tämän osuuden raportoimatta palvelupakkauksena edellyttäen, että jako on osoitettavissa dokumentein. Tällöin näiden pakkausten raportointi siirtyy pakkaajan vastuulle.

Heräsikö kysyttävää raportoinnista?
Yritysassiakaspalvelumme auttaa mielellään!

09 6162 3500

ark. 8.30-15.30 (pvm/mpm)

info@rinkiin.fi